

NOS – neboli Novoveský okrašlovací spolek – informuje

• Novoroční výstup na Nisanku 2013

1.ledna 2013 jsme od deseti hodin a už pošesté vítali u rozhledny Nisanky novoroční poutníky. Počasí nám a všem příchozím přálo, byl krásný mrazivý den, jaký jsme na předchozích ročních dosud nezažili. Účast byla hojná, připraveno bylo něco na památku, k zakousnutí i osvěžení. Rádi jsme viděli všechny, Novovesáky i přespolní, ne jeden účastník pokračoval ještě zdolat vrchol Černé Studnice, jeden příchozí sportsman měl dokonce za sebou už novoroční výstup na Ještěd. Díky příznivému počasí byla přístupná i samotná rozhledna Nisanka, na jejíž ochoz proudily davy návštěvníků rozhlédnout se z hůry a alespoň na chvíli tak zapomenout na shon tam dole.

Na letošní novoroční výstup budeme vzpomínat jako na obzvláště vydařený. Nezbyvá si než přát, abychom za čas stejně vzpomínali i na celý nadcházející rok **J**.

**Děkujeme Vám
za Vaší přízeň
v roce minulém
a přejeme Vám
šťastný a úspěšný
nový rok 2013**

Co nás čeká a co chystáme:

- **Ples destilátérů v Zásadě**

Jako již každoročně vyrazíme na konci ledna pobavit se na ples destilátérů k sousedům do Zásady.

- **Novoveský Masopust**

Novoveský okrašlovací spolek společně s místním sborem dobrovolných hasičů
a obcí Nová Ves nad Nisou
vás zvou na

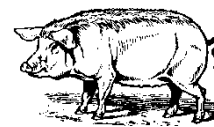
Novoveský Masopust 2013

v sobotu 9. února 2013 od 14.00 hodin

jako již tradičně na prostranství u obecního úřadu.

Masopustní průvod za doprovodu harmonikáře vyrazí ve 14.15 hodin

Veselé soudní líčení se zlotřilou masopustní kobyolkou započne v 15.00 hodin

**Připraveny budou soutěže pro děti a dospělé,
bohaté občerstvení u NOSu a hasičů, zabíjačková kuchyně.**

.....
Abychom rodící se masopustní tradici podpořili, přidáváme pro inspiraci ještě něco k zapomenuté masopustní tradici:

Čas oslav (regionálně nazývaný fašank, končiny či ostatky) označuje období od Tří králů do Popeleční středy. Název Popeleční středa pochází ze zvyklosti pálit palmy či kočičky, kdy se vzniklý popel používal při bohoslužbě. Věřící jím jsou znamenáni na čele a připomínají si tak vlastní smrtelnost. Písemné doklady o masopustních oslavách spadají do 13. století, avšak kořeny fašanku můžeme najít v pohanských rituálech a slavnostech, jakými byly řecké a římské slavnosti lásky, smíru a plodnosti) a bakchanálie (oslavy k počtě boha vína a úrody Dionýsa). Příchod slunce, síly a plodnosti se náležitě vítal a předznamenal tak i tradici zvanou MASOPUST. Jak tyto oslavy probíhaly?

Od brzkého rána se na určeném místě scházejí jednotliví členové masopustního průvodu, aby se stihli převléknout a nalíčit do konečné podoby své maskary. I když bývá složení masek v průvodu ovlivněno regionem a dobou, tradiční masky, které mají svojí symboliku a funkci, se zpravidla vyskytují v průvodu vždy. Často také muži oblékají kostýmy ženské a naopak. Masky byly rozmanité a závisely na vtipu a šikovnosti mláďenců. Bývalo však i několik masek tradičních.

Vůdčí postavou průvodu bývá tzv. **Laufer**, kterého představoval chytrý, pohodový a sošný mláďenec. Na první pohled ho bylo možné rozpoznat díky overalu, který byl hustě pošitý pestrými odstřížky látek. Ve stejném provedení měl i špičatou čepici. Laufer popoháněl průvod praskáním biče a velel celému průvodu. Usměruje ho a snaží se udržet zábavu. Tato postava oficiálně žádá starostu či primátora o svolení maskarní občůzky a domlouvá návštěvu maskar v jednotlivých staveních.

Ženich a nevěsta nesměli v průvodu chybět. Během masopustu se totiž obvykle konaly svatby. Když se nevěsta vdávala počestná, za 9 měsíců porodila dítě (*do období zemědělského klidu a mohla dodržet šestinedělí, aniž by pracovala*). Maskaru ženicha hrál útlý mladík jemného a tichého vystupování. Jeho protějšek – nevěsta byl chasník větší výšky i váhy náležitě vycpaný na těch správných místech. Nevěsta dělala ženichovi ostudu – jedla, pila a veselila se v každém stavení.

Nezbytnou součástí průvodu byli **VOJÁCI** nebo **TURCI**. Turci chodívali čtyři, dva modří a dva červení. Na hlavách nosili vysoké čepice opatřené barevnými pentlemi a papírovými růžemi. Do rytmu hrané písničky měli pospolu tančit. V některých regionech brávali k tanci ženské osazenstvo domácností, s nimiž tančili obřadní tanec „konopnice“. Čím výše tanečnice při tomto tanci vyskočí, té výšky dosáhne konopí v nadcházející úrodě.

RAS mívá kolem pasu věnec buřtíků, lékařskou kabelu, oděv z kůží zvířat, čepec zdobený peřím. Ras býval hospodářem nebo hospodyní přivolán, aby uzdravil zvířata nebo k jejich porážce. Sbíral po vsi zaběhnuté psy a jiná zvířata. Nabízí kobyly a ptá se po stavu zvířat ve stavení.

KOBYLA byla jednou z nejčastějších postav, byť její osud o masopustu je neslavný. Během průvodu kobyly v každém stavení nabízí k prodeji **ras**, a když jí nikdo z hospodářů nekoupí – bývá porážena. Kobylce je před porážkou předčítán rasem nebo sudím vtipný výčet lotrovin, které během roku prováděla. Ve čtených anonymních prohrěšcích bývají zahrnuty činy místních obyvatel nebo představitelů obce.

SMRTKA straší děti, asistuje během poprav kobyly, značí blížící se konec zimy.

Postava **MEDVĚDA** má symbolický význam. Medvědovi se přisuzovaly magické vlastnosti plodnosti, které mohly být přeneseny na ženy i celé hospodářství. Při každé zastávce si proto s medvědem musela zatančovat hospodyně či svobodná děvčata. Medvěd kolem něžného pohlaví poskakoval, strkal do nich, líbal je, válel se s nimi ve sněhu a tropil další rozvernosti. Někdy býval medvěd obalen hrachovinou a tu mu děvčata z kůžichu „kradla“. Hrachovina se pak dávala do hnízda drůbeží, aby vyvedla hodně mláďat. Medvěda vodil na provaze **MEDVĚDÁŘ** nebo **Žid**.

Postava představující **ŽIDA** byla výtvarně velmi zajímavá. Tmavý dlouhý svrchník byl pošit pruhy látek, kůží a kožešin, peřím, penízky nebo jinými cetkami. Obličej pokrývala plstěná nebo soukenná maska s velkým zobákovitým nosem červené barvy. Maska měla velký otvor pro ústa, který byl doplněn nápadnými zuby. Na hlavě mu seděl černý klobouk opatřený ptačími křídly a peřím nebo kožešinovými ocásky. Nosíval sebou pytel s množstvím haraburdí, které nabízel po staveních nebo nabízel své služby za úplatu. Nosí ježkovici (hůl zakončenou bambulí potaženou ježčí kůží), kterou se snaží dostat dívkám pod sukně. Původně šlo o falický symbol plodnosti.

KOMINÍK nosíval do stavení štěstí, tančil s děvčaty, vymetal pece, trouby a komíny. Každého pro štěstí umazal sazemi.

CIKÁNKA čte z dlaně osud a za odměnu vyžaduje peníze. Tančí s hospodářem a všemi mláďenci.

MASOPUST má pestrobarevný kostým, tančí a raduje se, na konci oslav může být také popraven.

SLAMĚNÝ - měl přinést do domu velkou úrodu. Nechával proto ve stavení nebo hospodyně klas obilí. Tančil s děvčaty a hospodyně, které občas vyválel ve sněhu.

Masopust vnášel radost do šedivých únorových dnů a stmeloval lidská srdce. Nechceme dělat přesně to co lidé v historii. Je ale dobré udržet z minulosti to dobré. Myslíme proto, že bychom tradiční radovánky mohli alespoň z části obnovit a mohou mít klidně i jinou podobu. Radosti není nikdy dost.

A ještě jedno masopustní říkadlo:

1) Tydlí fidli bumtarata,
otevřete kmotře vrata
maskary k vám přišly, hej
začal masopustní rej.

2) Pozdraven buď hospodáři
ať svítí úsměv na tvé tváři.
Právě přišel průvod masek,
aby se tu chvíli zasek.

za NOS –jas-, foto –rak-

www.novoveskyokraslovacispolek.cz